

УДК 330.341

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА МОДЕЛЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ

О.М. Менчинська

Хмельницький національний університет, Хмельницький, Україна

Менчинська О.М. Організаційно-економічна модель інноваційного розвитку бізнесу.

У статті розкрито сутність понять «інноваційний розвиток», «модель» та «бізнес». Висвітлено сутність бізнес-модель підприємства, її структуру за чотирма найважливішими елементами. Досліджено передумови ефективної конкуренції та процесу формування інноваційного розвитку бізнесу. Визначено основний інструментарій та виділено складові організаційно-економічної моделі інноваційного розвитку бізнесу. Виділено інноваційний метод управління бізнес-процесом. Наведено основні принципи розробки та ілюстровано організаційно-економічну модель інноваційного розвитку бізнесу.

Ключові слова: інноваційний розвиток, бізнес, бізнес-процеси, реінжиніринг, модель інноваційного бізнесу

Менчинская Е.М. Организационно-экономическая модель инновационного развития бизнеса.

В статье раскрыта сущность понятий «инновационное развитие», «модель» и «бизнес». Освещены сущность бизнес-модель предприятия, ее структуру с четырьмя важнейшими элементами. Исследовано предпосылки эффективной конкуренции и процесса формирования инновационного развития бизнеса. Определены основные инструменты и выделены составляющие организационно-экономической модели инновационного развития бизнеса. Выделены инновационный метод управления бизнес-процессом. Приведены основные принципы разработки и иллюстрировано организационно-экономическую модель инновационного развития бизнеса.

Ключевые слова: инновационное развитие, бизнес, бизнес-процессы, реинжиниринг, модель инновационного бизнеса

Menchinskaya O.M. Organizational-economic model of innovative business development.

The article reveals the essence of "innovation development", "model" and "business" concepts. The essence of enterprise's business model of the enterprise, its structure for the four most important elements is highlighted. The preconditions of effective competition and the process of formation of innovative business development are investigated. The basic toolkit is defined and the components of the organizational and economic model of innovative business development are highlighted. The innovative method of business process management is allocated. The basic principles of development are elaborated and the organizational and economic model of innovative business development is illustrated.

Keywords: innovation development, business, business processes, reengineering, model of innovative business

В сучасних умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів до Європейського простору адаптація вітчизняного бізнесу до нових умов ринкової економіки ставить завдання стратегічної спрямованості України на інноваційний шлях розвитку. Тому перед кожним суб'єктом бізнесу постає завдання розробки ефективної організаційно-економічної моделі інноваційного розвитку, яка базується на концептуальних положеннях стратегії інноваційного розвитку, дозволить ефективно управляти інноваційними процесами та реалізовувати інноваційні продукти та послуги. Передумовою побудови та впровадження організаційно-економічної моделі інноваційного розвитку бізнесу є спроможність нарощувати й активно використовувати ключові складові інноваційного потенціалу, із використанням революційних методів управління. Світовий корпоративний бізнес демонструє фундаментальні зміни, що переважають над застарілими теоріями. З метою виходу на міжнародний рівень вкрай важливим є дослідження та застосування організаційно-економічної моделі інноваційного розвитку вітчизняного бізнесу. Тому розкриття сутності поняття та усвідомлення фундаментальних основ організаційно-економічної моделі інноваційного розвитку вітчизняного бізнесу актуалізують обрану тему наукової статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідженню питань інноваційного розвитку вітчизняних підприємств в сучасних умовах господарювання приділяється досить багато уваги в наукових працях таких вчених як: Геєць В. [5], Войнаренко М. [4], Ілляшенко С. [8], Жаліло Я., Кузьмін О., Мочерний С., Мунтіян В., Нижник В., Таранюк Л., Філіппова С.В. [13], Ярочкін В. та ін. Істотний внесок у дослідження ефективності реалізації бізнес-моделей та практичного застосування інновацій у бізнес-процесах присвячені праці зарубіжних авторів: Аміт Р., Афуа А. [1], Вашакмадзе Т., Зотт С., Ліндер Дж., Облуй К. [3], Пінье І., Розенблюм Р., Сміт Г., Хамел Г., Штофф В. [13], Шумпетер Й. [14]. Наша задача усвідомити сутність організаційно-економічної моделі інноваційного розвитку, розглянути світові приклади та мати можливість адаптувати їх в сучасних реаліях вітчизняних бізнес-процесах.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Поряд зі великою кількістю науково-методологічних праць, присвячених питанням формування організаційно-економічних моделей інноваційного розвитку бізнесу, висвітлення теоретичних засад та практичних аспектів, слід зазначити, що вони стосуються, по перше, удосконаленню системи управління інноваційним розвитком, по друге, проблемам їх організації. Проте, досі відсутня єдина комплексна організаційно-економічна модель бізнес-структури, що дозволить набути шлях інноваційного зростання.

Метою статті є дослідження питань формування та реалізації наведення основних принципів розробки та ілюстрація організаційно-економічної моделі інноваційного розвитку бізнесу, виконані автором, що продовжують та популяризують дослідження його наукового керівника [4].

Для реалізації поставленої цілі перед автором поставлені наступні завдання:

- з'ясувати сутність основних понять обраного дослідження;
- дослідити інструментарій формування організаційно-економічної моделі інноваційного розвитку бізнесу;
- осмислити орієнтовні позитивні наслідки впровадження організаційно-економічної моделі інноваційного розвитку бізнесу.

Виклад основного матеріалу дослідження

На сьогоднішній день Україна залишається далеко позаду світового інноваційного процесу. За умов розвинутої науки і техніки спостерігається надто повільне впровадження в національному господарстві наукових відкриттів та технічних винаходів. Основною проблемою переходу до інноваційного типу розвитку є відсутність чітко вираженої стратегії або розробленої ефективної організаційно-економічної моделі інноваційного розвитку вітчизняного бізнесу.

Особливо, це стосується вітчизняної промисловості. Так, професор Філіппова С.В. зазначає, що рівень інноваційного розвитку машинобудівних підприємств можна визначити як вкрай низький. Крім того, посилюються проблеми, характер яких став постійним в останні роки: старіння техніки і технологій, зниження якості та конкурентоспроможності інноваційної продукції, витратність її виробництва тощо [13].

Спочатку розглянемо поняття «бізнес» та «модель». Бізнесом прийнято вважати діяльність, справу, що приносить прибуток або іншу матеріальну вигоду. Повсякчас бізнес пов'язаний з процесами або сукупністю взаємопов'язаних дій, спрямованих на створення кінцевого продукту, від самого початку розробки концептуальної ідеї до її втілення у життя.

Модель (від лат. *Modulus* – міра, аналог, зразок) – відтворення, відображення, копія, схема,

макет, зображення, певний матеріальний чи подумки представлений об'єкт або явище, опис чи розрахунки, що заміщає спрощенням оригінал, зберігаючи та відтворюючи важливі його властивості, принципи внутрішньої організації або функціонування, ознаки чи (та) характеристики об'єкта дослідження.

За В.А. Штоффом модель – це така умовно подана чи матеріально реалізована система, яка відображає чи відтворює об'єкт дослідження та може заступати його так, що її вивчення дає нам про нього нову інформацію [14].

Що стосується моделі бізнесу, то К. Облуй [3] визначає «як з'єднання стратегічної концепції фірми і технології її практичної реалізації, що розуміється як будівництво ланцюга вартості, що дозволяє ефективну експлуатацію, а також відновлення засобів і вмінь».

А. Афуа в своїй комплексній науковій праці "Business models" навів, що бізнес-модель підприємства – це комплекс дій, методів і часу їхньої реалізації, використовуючи для цього свої засоби так, щоб створити якнайвищу вартість для клієнта, а також забезпечити собі позицію для перейняття вартості [1].

У контексті інноваційності над бізнес-моделями підприємств працював Г. Хамел. Бізнес-модель трактується ним як підстава концепції інноваційного бізнесу. На думку автора, особливо у сферах найсучасніших секторів, нові моделі ведення бізнесу більше руйнують старий порядок, ніж впроваджені нові технології. Новаторською концепцією ведення бізнесу можна вважати використання радикальних інновацій, які відкривають цілком нові можливості на ринку. Бажаючи використати їх часто для революційних змін, необхідно розуміти бізнес-модель як певну сукупність, яка складається з багатьох елементів, що взаємодіють. Г. Хамел пропонує структуру такої моделі із чотирма найважливішими елементами [2]:

- базова стратегія;
- стратегічні засоби;
- зв'язок і стосунки з клієнтами;
- вартість мережі.

Інші науковці, такі як Ненно І.М., вважають, що бізнес-модель являється комплексним механізмом, а в контексті інноваційності в основі покладені саме багатомірні інновації.

Бізнес-модель – це механізм створення та зберігання доданої вартості підприємства, який вимагає прийняття стратегічних рішень за таких напрямів: вибір сегменту споживачів; формування цінової пропозиції; вибір каналів розповсюдження продукції; стосунків зі споживачами; генерація потоків доходів; ключові ресурси; ключова діяльність; ключові партнерства. Використання багатомірних інновацій, покладених в основу бізнес-моделі, мають супроводжуватися такими операційними діями: виявлення можливостей розповсюдження одного виміру на інший;

установлення взаємозв'язку впровадження інновацій із цінністю, що створюється для споживача; оцінка можливостей підвищення доданої вартості як джерела заробітної платні, прибутку та інвестиційного потенціалу [10].

На нашу думку, саме таке тлумачення моделі бізнесу є більш конкретизоване та детальне, так як багатоваріантність та широконаправленість класичного тлумачення є дещо розмита. При посиленні своїх конкурентних позицій на ринку вкрай важливим є вибір сегменту споживачів, формування цінової політики дозволяє вчасно зорієнтуватись на вірний прошарок споживача, вибір каналів розповсюдження продукції вчасно задовольняє потреби суспільства, наявність стосунків зі споживачами формує позитивний імідж, генерація потоків доходів максимізує грошові надходження, постійний моніторинг наявності ключових ресурсів, напрямів діяльності та стратегічних партнерств забезпечує стале виробництво та розвиток.

Враховуючи необхідність використання багатомірних інновацій, наступним кроком визначимо сутність поняття «інноваційний розвиток».

Безперечно, що наявність інновації являється важливим чинником конкурентної переваги. Передумовою ефективної конкуренції є здатність підприємства забезпечити результативність впровадження інновацій. Водночас, вона є також істотною для побудови і результативності бізнес-моделей.

Надбання системних конкурентних переваг можливе через використання усіх трьох вимирів інновації, які становитимуть основу формування бізнес-моделі у вигляді багатомірної інновації, яка включає в себе:

1) інновацію визначення ринку для встановлення категорій конкурентів, у тому числі виробників товарів-субститутів [12];

2) інновацію продукту чи послуги (приростові інновації (*incremental innovation*), які вводяться систематично, уможливаючи поступове зростання чи також підтримування конкурентоспроможності) [2];

3) інновацію бізнес-моделі як результат розповсюдження впливу інновацій ринку та продукту, який призводить до зміни форми бізнес-моделі (радикальні інновації (*radical innovation*), що створюють не тільки нові технології і продукти, але також нові концепції бізнесу; їх стрибкоподібний, загалом революційний характер викликає те, що вони забезпечують часто порівняно тривалу конкурентну перевагу, створюючи нові умови конкуренції).

Слово «розвиток» походить від дієслів «розвивати», «розвинути», що є синонімом німецького "*entwicklung*", що, у свою чергу, калькує латинське "*evolutio*" – еволюція (від "*evolvo*" – розгортання), а «інноваційний» – це той, що пов'язаний з процесом якісних змін, характеризує результат винахідництва та спрямований на створення нових можливостей [9].

Відповідно, головним фактором забезпечення конкурентоспроможності підприємства є інноваційний розвиток. На цьому, зокрема, наголошував ще Й. Шумпетер [15], характеризуючи інноваційний розвиток як один із чинників економічного зростання підприємств. Схожої точки зору дотримується і вітчизняний науковець С. Ілляшенко [8], наголошуючи на тому, що у наш час екстенсивний шлях розвитку (який базується на виробничих чинниках) підприємств практично вичерпав себе і на зміну йому прийшов інноваційний, який є логічним продовженням інтенсивного.

Вітчизняний науковець-економіст М. Войнаренко, вважає що «інноваційним розвитком є процес господарювання, що спирається на безупинні пошук і використання нових способів і сфер реалізації потенціалу підприємства у мінливих умовах зовнішнього середовища в рамках обраної місії та прийнятої мотивації діяльності і який пов'язаний з модифікацією існуючих і формуванням нових ринків збуту» [4].

Молоді фахівці, такі як Сидорчук І.П., трактують «Інноваційний розвиток підприємства – це результат керованого багатофакторного процесу оновлення підприємства, який залежить від виділення ключових, для формування конкурентних переваг, елементів і векторів інноваційних змін та підтримання збалансованості відповідних нововведень у всіх структурно-функціональних елементах підприємства як економічної системи, що забезпечує ефект синергії і підвищення потенціалу розвитку підприємства» [11].

Досліджуючи сутність поняття «інноваційний розвиток», можна підкреслити те, що у сучасній науковій літературі вона розглядається у площині внутрішнього та зовнішнього середовища суб'єкта бізнесу. Внутрішня складова середовища відповідає за процес реалізації інноваційного потенціалу підприємства та обумовлює сукупність дій пов'язаних із реалізацією нововведень, зовнішня складова відповідає за адаптацію продуктів науково-технічного прогресу у процесі відтворення.

Отже, підсумовуючи вищезазначене моделлю інноваційного розвитку вітчизняного бізнесу можна вважати керований багатофакторний механізм оновлення підприємства та пошуку інноваційних методів створення доданої вартості підприємства, що має на меті прийняття стратегічних рішень. Основними напрямками стратегічних рішень мають стати вибір сегменту споживачів та каналів збуту продукції, формування оптимальної цінової політики, набуття та утримання ключової ролі в усіх видах взаємовідносинах. Доцільним при створенні та зберіганні доданої вартості підприємства є застосування реінжинірингу.

Так, Гурочкіна В.В. вважає «Реінжиніринг являється інноваційним інструментом управління, застосовуючи його світова індустрія зробила

квантовий стрибок в промисловості та в бізнес-процесах. Інноваційний розвиток підприємства обумовлює необхідність постійного пошуку і використання нових сфер і способів реалізації наявних і перспективних можливостей, несе появу нових технологій та забезпечує зменшення життєвого циклу товарів. І це зовсім не означає, що інноваційний розвиток буде відбуватись завдяки класичним прийомам управління, навпаки, чим більш креативні та неочікувані прийоми управління будуть, тим краще. Тобто конкурентне середовище поглине логічні та поступові імпульси і це не приведе до інноваційного прориву» [6].

Тобто до пошуку інноваційних методів створення доданої вартості підприємства, слід додати ще і застосування інноваційних методів управління. Реінжиніринг несе появу нових технологій та забезпечує зменшення життєвого циклу товарів, тим самим збільшує швидкість обороту капіталу підприємства та максимізує прибутки.

Наступним кроком з'ясуємо сутність характерних ознак «організаційно-економічної» моделі та механізму. Часто у працях з теорії управління використовують категорію «організаційно-економічний механізм». Так, на думку А. Сухорукова, організаційно-економічний механізм є «специфічною багатофункціональною і багатокомпонентною системою, яка складається з комплексу взаємозалежних блоків (елементів системи), що піддаються впливу зовнішніх і внутрішніх чинників, але таких, що утворюють певну цілісність, яка прагне в своєму функціонуванні до досягнення конкретних цілей». Він вважає, що елементами системи є конкретні організаційні, економічні, техніко-технологічні заходи в їх взаємозв'язку і взаємозалежності, а також способи, прийоми, напрями діяльності в розрізі основних блоків [7].

Основними принципами розробки організаційно-економічної моделі інноваційного розвитку бізнесу (далі – ОЕМІРБ) є: унікальність; ефективність; внутрішня єдність; генерація прибутку; динамічність та гнучке управління; визначеність і деталізація цілей інноваційної програми; достатність та можливість залучення загального потенціалу системи; органічна інтегрованість у наявні бізнес-процеси та реінжиніринг бізнес-процесів; взаєморозвиток; загальна інтенсифікація.

Організаційно-економічна модель інноваційного розвитку бізнесу зображена на рис. 1.

Оскільки інноваційний процес може спиратися лише на конкурентне ринкове середовище, держава має забезпечити фінансову підтримку підприємств, які взяли на себе тягар інноваційної ініціативи. Вибір джерел і форм фінансування залежить від певних етапів інноваційного процесу, причому з наближенням до завершальної стадії зростає роль приватного сектору [5]. Саме тому в

основі формування ОЕМІРБ є фінансування на загальнодержавному рівні управління та здійсненні незалежного аудиторського контролю.

За таких умов ОЕМІРБ характеризується наступними ознаками: відповідність наявним бізнес-процесам та структурі управління, достовірність прогнозних результатів, забезпечення міжфункціональних зв'язків, прийняття якісних та доцільних управлінських рішень та регулювання інноваційних процесів.

Загальна структура ОЕМІРБ включає такі елементи:

1) суб'єкт інноваційного розвитку – рушійна сила, що дозволяє функціонувати моделі;

2) об'єкт інноваційного розвитку – те, на що спрямована рушійна сила: інноваційні ідеї, проекти, продукти, процеси, персонал тощо;

3) мета – результати дії механізму;

4) методи – інструментарій, способи та технології процесів досягнення поставлених цілей;

5) принципи – твердження, яких дотримується суб'єкт впливаючи на об'єкт задля досягнення поставленої мети;

6) пріоритетні напрями управління інноваційними процесами – сукупність напрямів для досягнення поставленої мети;

7) система контролю – сукупність заходів, що дозволяють досягти максимально можливого результату;

8) функціональні складові – розробка та формування складових інноваційного процесу.

Запропонована організаційно-економічна модель інноваційного розвитку бізнесу включає наступні структурні елементи:

— суб'єкт та об'єкт інноваційного розвитку;

— мета – оновлення виробництва, створення та зберігання доданої вартості;

— завдання – інноваційні технології; нові робочі місця; активізація конкуренції; максимізація доходів;

— контрольне середовище або система моніторингу інноваційних змін;

— пріоритетні напрями управління інноваційними процесами – процесний підхід до управління, галузеві пріоритети; ведення соціально-відповідальної діяльності; перехід до циркулярної економіки; оновлення виробничо-технічного потенціалу;

— інноваційні методи створення доданої вартості підприємства – розвиток ринку продукції, автоматизація виробничих процесів, реінжиніринг, інструментарій, способи та технології процесів досягнення поставлених цілей;

— функціональні складові – формування інноваційної політики, бізнес – іміджу, інноваційно-інвестиційна привабливості, розробка інноваційного проекту та інноваційної стратегії;

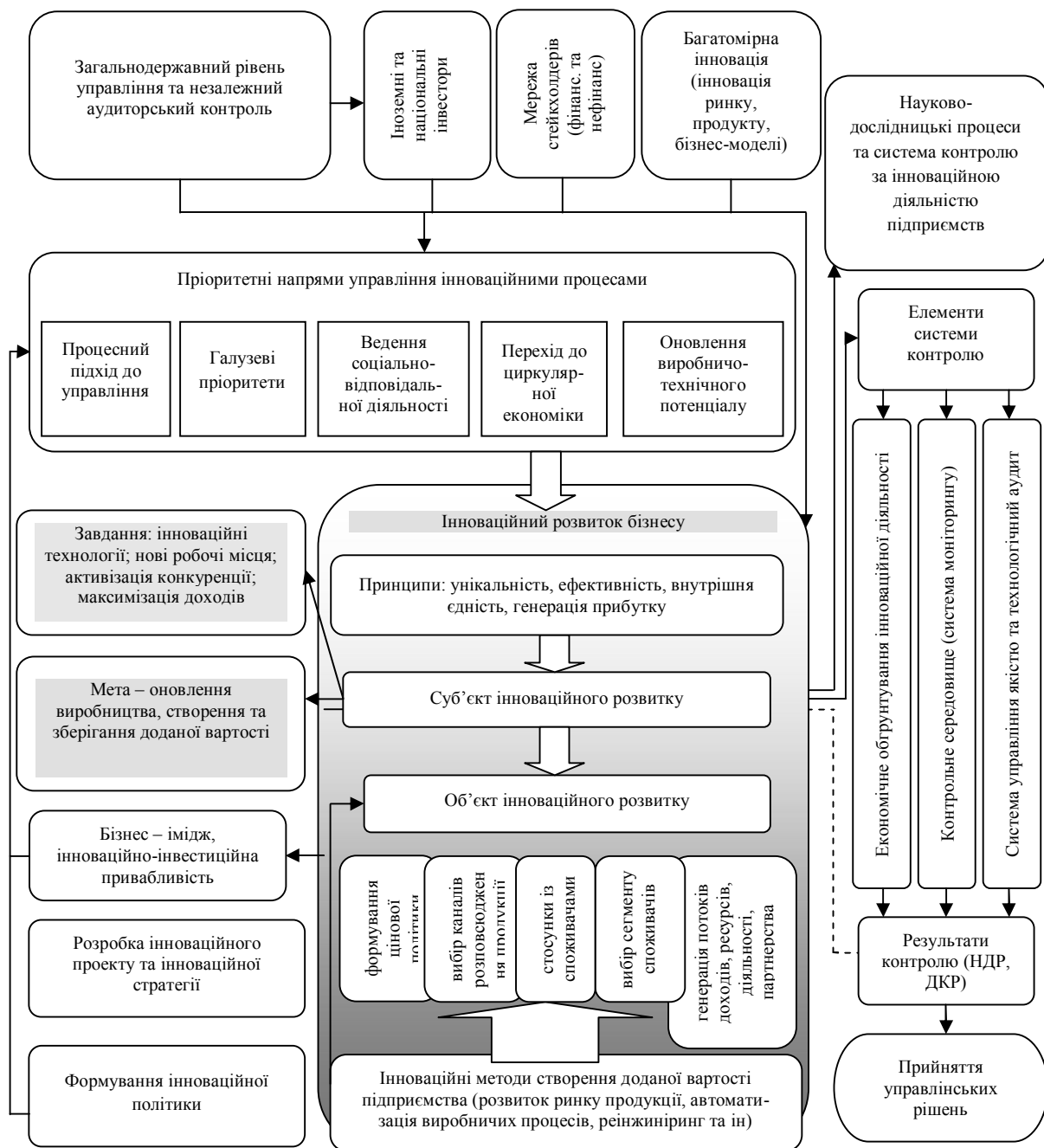

Рис. 1. Організаційно-економічна модель інноваційного розвитку бізнесу

Джерело: Власна розробка автора

— зовнішні важелі впливу та фактори формування — загальнодержавний рівень управління та незалежний аудиторський контроль, іноземні та національні інвестори, мережа стейкхолдерів (фінансових та нефінансових).

Висновки

Отже, підсумовуючи вищезазначене організаційно-економічною моделлю інноваційного розвитку вітчизняного бізнесу можна вважати багатофункціональний і багатокомпонентний механізм нової діяльності, справи або оновлення існуючого підприємства, що приносить прибуток

або іншу матеріальну вигоду. Характеризується ОЕМІРБ пошуком інноваційних методів створення доданої вартості підприємства, які вимагають прийняття стратегічних рішень, щодо вибору сегменту споживачів, формуванню цінової політики, вибору каналів розповсюдження продукції, стосунків зі споживачами, генерації потоків доходів, ключових ресурсів, діяльності та партнерства. При цьому за інноваційні методи створення доданої вартості підприємства приймаються – розвиток ринку продукції, автоматизація виробничих процесів, реінжиніринг та ін.

Abstract

To date, Ukraine has seen too slow implementation of scientific discoveries and technical inventions in the national economy, which is why the country remains far behind the global innovation process. Such a process is due to the lack of a well-defined strategy or developed effective organizational and economic model of business innovation development (OEMIDB).

Existing scientific and methodological works relate to the improvement of innovation developments management system and the problems of their organization, therefore there is no single complex organizational and economic model of the business structure, which will allow the way of innovation growth.

The purpose of the article is to set out the main principles of the development and illustration of the OEMIDB.

The tasks of the article are: to clarify the essence of the basic concepts of the chosen study; research on the toolkit for the formation of OEMIDB; comprehension of the indicative positive effects of OEMIDB implementation.

Business brings profit or other tangible benefits is associated with processes aimed at creating the final product. The model characterizes the reproduction, display, copy, schema, layout, image, material or mentally represented object or phenomenon, description or calculation, replacing the simplification of the original, preserving and reproducing its important properties, principles of internal organization or functioning, signs or (and) characteristics of the research object.

The business model is a set of interacting elements that include: a basic strategy, strategic tools, communications and relationships with customers, the cost of the network. In the context of innovation, the model is based on multidimensional innovation.

OEMIDB requires the adoption of strategic decisions regarding the choice of the consumer segment, pricing policy, choice of distribution channels, consumer relations, generation of revenue flows, key resources, activities and partnerships. The main principles of development are: uniqueness; efficiency; Internal unity; profit generation; dynamic and flexible management; certainty and detail of the objectives of the innovation program; sufficiency and the ability to attract the overall potential of the system; organic integration in existing business processes and business process reengineering; mutual development; general intensification.

JEL Classification: D60, M21, O12.

Список літератури:

1. Afuah A. Business models. A Strategic Management Approach, McGraw-Hill Irwin, 2004.
2. Hamel G. Leading the revolution, Harvard Business School Press 2002.
3. Oblój K. Tworzywo skutecznych strategii, PWE, Warszawa 2002.
4. Войнаренко М.П. Інноваційний розвиток промислових підприємств: аналіз та оцінки: [монографія] / М.П. Войнаренко, А.В. Череп, Л.Г. Олейнікова, О.В. Череп. – Хмельницький: ХНУ, 2010. – 444 с.
5. Геєць В. М. Інноваційна Україна – 2020: основні положення національної доповіді. – Режим доступу: http://www.nas.gov.ua/siaz/Ways_of_development_of_Ukrainian_science/article/15086.2.032.pdf
6. Гурочкіна В.В. Реінжиніринг як інструмент інноваційного розвитку підприємства / В.В. Гурочкіна // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2015. – № 4. Том 3. – С. 207-211.
7. Дунська А.Р. Визначення категорії «інноваційний механізм розвитку промислових підприємств» / А.Р. Дунська // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2013. – № 1. – С. 169-179.
8. Ілляшенко С.М. Інноваційний менеджмент: підручник / С.М. Ілляшенко. – Суми: Університетська книга, 2010. – 334 с.
9. Найдюк В.С. Сутність та передумови інноваційного розвитку підприємств / В.С. Найдюк // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2013. – № 3. – С. 251-263.
10. Ненно І.М. Багатомірна інновація як базис формування бізнес-моделей підприємств / Ненно І.М. // Науковий вісник Ужгородського національного університету Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2017. – № 11. – С.111-117.
11. Сидорчук І.П. Організаційно-економічний механізм інноваційного розвитку промислових підприємств: дис. канд. екон. наук: 08.00.04 / І.П. Сидорчук: Хмельн. нац. ун-т. – Х., 2016. – 263 с.
12. Стремительные инновации / М.Л. Джордж, Дж. Воркс, К.В. Хемфилл; пер. с англ. – К.: Companion Group, 2006. – 350 с.
13. Філіппова С.В. Інноваційний розвиток вітчизняних промислових підприємств: основні проблеми та тенденції / С.В. Філіппова, П.В. Воронжак // Економічні інновації: зб. наук. пр. Ін-

- т проблем ринку та екон.-еколог. дослідж. НАН України. – О.: ІПРЕД НАН України, вип.60, кн. III. – 2015. – С.336-341.
14. Штофф В.А. Моделирование и философия / В.А. Штофф. – М.: Наука, 1966. – 301 с.
15. Шумпетер Й. Теория экономического развития: исследования предпринимательской прибыли, капитала, кредита и цикла конъюнктуры / Й. Шумпетер; пер. с англ. Л.И. Кравченко. – М.: Прогрес, 1982. – 453 с.

References:

1. Afuah, A. (2004). Business models. A strategic management approach, McGraw-Hill Irwin [in English].
2. Hamel, G. (2002). Leading the revolution, Harvard business school press [in English].
3. Oblój, K. (2002). Tworzywo skutecznych strategii, PWE, Warszawa [in Polish].
4. Voynarenko, M.P., Cherep, A.V., Oleynikova, L.G., & Cherep, O.V. (2010). Innovatsiynyy rozvytok promyslovykh pidpryyemstv: analiz ta otsinky [Innovative development of industrial enterprises: analysis and evaluation]. Khmelnytskyy: KHNU [in Ukrainian].
5. Heyets, V.M. (2015). Innovatsiyna Ukrayina – 2020: osnovni polozhennya natsionalnoyi dopovidi [Innovation Ukraine 2020: the main provisions of the national report]. Retrieved from http://www.nas.gov.ua/siaz/Ways_of_development_of_Ukrainian_science/article/15086.2.032.pdf [in Ukrainian].
6. Hurochkina, V.V. (2015). Reinzhyrnyh yak instrument innovatsiynoho rozvytku pidpryyemstva [Reengineering as an innovation development enterprise]. Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky – Bulletin of the Khmelnytsky National University. Economic Sciences. KH.: KhNU, 4, 207-211 [in Ukrainian].
7. Dunska, A.R.(2013). Vyznachennya katehoriyi «innovatsiynyy mekhanizm rozvytku promyslovykh pidpryyemstv» [Definition of category "innovative mechanism of development of industrial enterprises]. Marketynh i menedzhment innovatsiy – Marketing and management of innovations, 1, 169-179 [in Ukrainian].
8. Ilyashenko, S.M. (2010). Innovatsiynyy menedzhment [Innovative Management]. Sumy: Universytetska knyha [in Ukrainian].
9. Naydyuk, V.S. (2013). Sutnist ta peredumovy innovatsiynoho rozvytku pidpryyemstv [Essence and preconditions of innovative development of enterprises] Marketynh i menedzhment innovatsiy – Marketing and management of innovations, 3, 251-263 [in Ukrainian].
10. Nyenko, I.M. (2017). Bahatomirna innovatsiya yak bazys formuvannya biznes-modeley pidpryyemstv [Multidimensional innovation as a basis for the formation of business models of enterprises] Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University, 11, 111-117 [in Ukrainian].
11. Sydorchuk, I.P. (2016). Orhanizatsiyno-ekonomichnyy mekhanizm innovatsiynoho rozvytku promyslovykh pidpryyemstv [Organizational-economic mechanism of innovative development of industrial enterprises]. Extended abstract of candidate's thesis. Khmelnytsky [in Ukrainian].
12. Dzhordzh, M.L., Vorks, J., Khemfill, K.V. (2006) Stremitelnyye innovatsii [Rapid innovations]. K.: Companion Group [in Russian].
13. Filippova, S.V., & Voronzhak, P.V. (2015) Innovatsiynyy rozvytok vitchyznyanykh promyslovykh pidpryyemstv: osnovni problemy ta tendentsiyi [Innovative development of domestic industrial enterprises: main problems and trends] Ekonomichni innovatsiyi [Economic innovations], O.: National Academy of Sciences of Ukraine, 60, 336-341 [in Ukrainian].
14. Shtoff, V.A. (1966). Modelirovaniye i filosofiya [Modeling and philosophy]. M.: Nauka [in Russian].
15. Shumpeter, J. (1982). Teoriya ekonomicheskogo razvitiya: issledovaniya predprinimatelskoy pribyli, kapitala, kredita i tsikla konyunktury [The theory of economic development: An Inquiry into profits, capital, credit, and interest and the business cycle]. L.I. Kravchenko (Trans.). M.: Progress [in Russian].

Надано до редакційної колегії 14.05.2017

Менчинська Олена Миколаївна / Olena M. Menchynska
derkacholena@ukr.net

Посилання на статтю / Reference a Journal Article:

Організаційно-економічна модель інноваційного розвитку бізнесу [Електронний ресурс] / О. М. Менчинська // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2017. – № 3 (31). – С. 69-75. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2017/No3/69.pdf>